

Метод обліку бобрів шляхом оцінки продуктивності їх поселень

Облік проводиться шляхом виявлення та нанесення на картографічні матеріали координат центрів і меж кожного окремого бобрового поселення, визначення чисельності тварин у поселеннях та оцінки продуктивності поселень, яка здійснюється на основі бонітування мисливських угідь для бобра, відповідно до Порядку проведення упорядкування мисливських угідь, затвердженого наказом Державного комітету лісового господарства України від 21 червня 2001 року № 56, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31 серпня 2001 року за № 771/5962.

Перспективність бобрових поселень визначається з урахуванням конкретного стану сімей, класу бонітету угідь, захисних властивостей, чинників неспокою тощо.

Кількість тварин в кожному конкретному бобровому поселенні, через неможливість прямого підрахунку тварин, має відносні показники і коливається від 2-3 особин у слабких, неповних сім'ях, до 5-7 у сильних та до 10 у дуже сильних сім'ях. Віднесення бобрових сімей до цих категорій здійснюється з урахуванням:

визначеного за кількістю старих погризів, опитування працівників мисливського та лісового господарства часу існування поселень;

кількості свіжих погризів, обсягів запасів зимового гіллячкового корму біля поселень, кількості вилазів, стежок, кормових майданчиків, обсягів і кількості наземних споруд (хаток, загат, каналів), а також нір та віднорків;

наявності чи відсутності слідів молодняка (цьогорічок), присутність якого визначається за погризами, що мають на пенях чи гілочках ширину борозни різця не більше 4-5 мм або за прямими відбитками лап на ґрунті.

Кількість бобрів у поселенні визначається за показниками, що наведені у

Визначення кількості бобрів у поселеннях

Кількість бобрів у поселенні х-ка сім'ї	Тривалість існування бобрового поселення	Старі погризи	Свіжі погризи	Приблизна кількість дерев, згризенних бобрами на кінець осені, шт.								
				Кущі діаметром до 6 см	Дерева діаметром		Кормові майданчики, стежки, вилази їх стан	Зимовий запас корму	Сліди перебування бобрят	Сліди будівельної діяльності	Кормова база	Бонітет угідь
					6–12 см	по-над 12 см						
Бобер - одинак	1, рідше 2 роки	Відсутні або поодинокі	Поодинокі, розосереджені, місць масового повалу немає	до 70	до 20	до 5	2–3 стежки слабо проторені	Частіше відсутній	Відсутні	Виражені надто слабо, 1-2 нори, може бути 1–2 хатки висотою до 1 м	Від поганої до доброї	III–II
Слабка сім'я (неповна) із 2–3 бобрів	1–2 роки	Малочисельні або відсутні	Малочисельні, зосереджені на ділянках поблизу зимових жител	до 200	до 50	до 10	3–5 стежок проторені	Відсутній або незначний за обсягом	Можуть бути відсутні	Малочисельні 2–5 нір, 1–2 хатки висотою до 3 м. Вздовж зрізу води можуть бути поодинокі канави та загати	Від поганої до доброї	III–II
Середня сім'я (неповна або повна) із 3–5 бобрів, у середньому 4	Не менше 3 років	Багато	Багато зосереджені	до 350	до 100	до 20	10–15 стежок, добре втоптані	Частіше є	Присутні	Хатки висотою понад 1–1,5 м і діаметром понад 3 м. Добре розвинута мережа канав, багаторічні загати	Задовільна або добра	II–I

Кількість бобрів у поселенні х-ка сім'ї	Тривалість існування бобрового поселення	Старі погризи	Свіжі погризи	Приблизна кількість дерев згризених бобрами на кінець осені, шт.								
				Кущі діаметром до 6 см	Дерева діаметром		Кормові майданчики, стежки, вилази їх стан	Зимовий запас корму	Сліди перебування бобрят	Сліди будівельної діяльності	Кормова база	Бонітет угідь
					6–12 см	по-над 12 см						
Сильна сім'я (повна) із 5–7 бобрів, у середньому	Довше 3–4 років	Дуже багато	Дуже багато, кілька ділянок суцільного повалу дерев	до 1000	до 300	до 60	15–20 і більше, стежки добре втопані	Значні обсяги	Присутні	Хатки висотою понад 1,5 м та діаметром понад 3 м. Добре розвинута мережа каналів, загат зі слідами перебування, можуть бути нори	Добра	I
Дуже сильна сім'я (повна до 10 бобрів у сім'ї)	Довше 4 років	Дуже багато	Дуже багато, суцільні повали дерев	більше 1000	до 500	до 100	Багато кормових майданчиків	Значні обсяги	Присутні	Кілька великих хаток, або система нір, мережа каналів, багаторічні загати	Добра	I

Загальна чисельність бобрів в угіддях визначається шляхом складання середньої кількості тварин у всіх виявлених поселеннях. Дані обліку і розрахунки чисельності бобрових поселень заносяться до облікової картки, за формою:

Облікова картка № _____
обліку бобрів шляхом оцінки продуктивності їх поселень

Автономна Республіка Крим/Область _____ Район _____

Суб'єкт обліку _____

Місце проведення обліку _____
(№ обходу, № кв., урочище, таксаційний виділ тощо)

Клас бонітету угідь _____

Дата проведення обліку _____

Кліматичні умови проведення обліку _____

№ п/п	Тип і назва водного об'єкта	Вік поселення, років	Площа зони поселення, га (протяжність зони поселення, км)	Тип житла, хатка, нора	Кількість жител в поселенні (шт.)	Кількість бобрів у поселенні (особин)		
						всього	дорослих.	молодих
1	2	3	4	6	7	8	9	10

Обліковець _____
(підпис)

_____ (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

_____